

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Chișinău
(sediul BUIUCANI)

The Supreme Council of Magistrates
Chișinău District Court
(Buiucani Office)

MD-2004, mun. Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 200
tel./fax 022-204-905

Chișinău, CA 2004
200th Ștefan cel Mare și Sfânt bvd
tel. number/fax 022-204-905

Dosar nr. 4-772/2023/
4-23034572-12-4-07032023

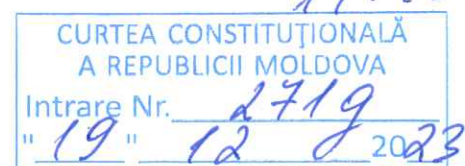
19 decembrie 2023

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău Strada Alexandru Lăpușeanu 28

Prin prezenta Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), expediază în adresa Dvs., copia Încheierii nr.4-772/2023/16 din 18.12.2023, prin care a fost admis demersul avocatului Dumitru Pavel privind sesizarea Curții Constituționale cu privire la realizarea controlului constituționalității sintagmei „*emit avizele generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*” din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17.05.1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, precum și *Sesizarea* depusă de către avocatul Dumitru Pavel.

Stella BLEȘCEAGA
Vicepreședinte interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani)

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. Nume - Țurcan****2. Prenume - Ilie****3. Adresă (va fi anonimizată)****4. Telefon, e-mail (vor fi anonimizate)****5. Reprezentant (dacă este cazul) Dumitru Pavel, avocat**

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

În procedura Judecătorei Chișinău, s. Buiucani se află spre judecare cauza contravențională în privința lui Ilie Țurcan, acuzat de comiterea contravenției prevăzute de art.313 Cod contravențional, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr.17 din 28.02.2023, întocmit de CNA.

În fapt, dlui I. Țurcan i se impută că, din calitatea lui de consilier în Consiliul municipal Chișinău, a votat unele decizii prin care au fost aprobate planuri urbanistice zonale, fără avizul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, contrar prevederilor art.25, 69 alin.(2) lit.a) și Anexei Legii nr.835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului.

În cadrul judecării acestei cauze au apărut suspiciuni întemeiate vizavi de neconstituționalitatea unor prevederi ale art.25 și ale Anexei din Legea nr.835/1996, care formează obiectul prezentei sesizări și care urmează să fie aplicate de instanța de judecată la examinarea cauzei.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Potrivit prevederilor art.25 alin.(1) din Legea nr.835/1996, avizele necesare aprobării documentației de urbanism și amenajare a teritoriului se emit, potrivit anexei care face parte integrantă din prezenta lege, de Guvern, de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului sau de serviciul de arhitectură și urbanism al autorității administrației publice locale și de organisme centrale și teritoriale interesate, în termen de 30 de zile de la data depunerii documentației în volum deplin. Dacă în termenul prevăzut nu este emis avizul, se consideră că există un aviz favorabil.

Reieșind din conținutul Anexei la Legea nr.835/1996, la compartimentul Planul urbanistic zonal al zonei funcționale a localității, se avizează de organisme teritoriale interesate; emit avize generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului; aprobă consiliul municipal orășănesc sau sătesc (comunal).

Conform prevederilor art.14 alin.(1) din Legea nr.835/1996, planul urbanistic zonal se întocmește în baza planului urbanistic general, pentru o parte din teritoriul unei localități sau pentru un teritoriu predestinat funcționării și dezvoltării localității.

În asemenea mod, planul urbanistic zonal cuprinde și se referă la o suprafață concretă, individualizată și mică a unei localități (sat, comună, oraș, municipiu), însă pentru aprobarea lui se impune obținerea prealabilă a avizului general al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului, care la moment este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Circumstanța dată determină cheltuirea de resurse inutile, atrage pierderi de timp nejustificate și reprezintă o imixtiune directă în autonomia locală, după cum v-om reproduce mai jos.

Prin urmare, se contestă, ca fiind neconstituțională, sintagma "emit avize generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului" din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835/1996.

Remarcăm că prezenta cerere corespunde criteriilor de admisibilitate stabilite prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, cum urmează:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de una din părți sau de reprezentantul acesteia;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Norma legală a cărei constituționalitate se solicită să fie verificată, contravine expres mai multor prevederi din Constituție, fiind vorba despre:

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținînd dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 96

Rolul

(1) Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

(2) În exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament.

Articolul 107

Administrația publică centrală de specialitate

(1) Organele centrale de specialitate ale statului sînt ministerele. Ele traduc în viață, în temeiul legii, politica Guvernului, hotărîrile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.

(2) În scopul conducerii, coordonării și exercitării controlului în domeniul organizării economiei și în alte domenii care nu intră nemijlocit în atribuțiile ministerelor, se înființează, în condițiile legii, și alte autorități administrative.

Articolul 109

Principiile de bază ale administrării publice locale

(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(2) Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.

(3) Aplicarea principiilor enunțate nu poate afecta caracterul de stat unitar.

Articolul 110

Organizarea administrativ-teritorială

(1) Teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în sate, orașe, raioane și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. În condițiile legii, unele orașe pot fi declarate municipii.

Articolul 112

Autoritățile satești și orașenești

(1) Autoritățile administrației publice, prin care se exercită autonomia locală în sate și în orașe, sînt consiliile locale alese și primarii aleși.

(2) Consiliile locale și primarii activează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din sate și orașe.

(3) Modul de alegere a consiliilor locale și a primarilor, precum și atribuțiile lor, este stabilit de lege.

De asemenea, normele a căror constituționalitate se contestă, contravin principiilor autonomiei locale stabilite prin CARTA EUROPEANA A AUTONOMIEI LOCALE (STE. 122 – 1985), adoptată la Strasbourg în 15 octombrie 1985, a intrat în vigoare la 1 septembrie 1988, aplicabilă Republicii Moldova începînd cu 1 februarie 1998:

Articolul 2 – Fundamentarea constituțională și legală a autonomiei locale

Principiul autonomiei locale trebuie să fie recunoscut în legislația internă și, pe cât posibil, în Constituție.

Articolul 3 – Conceptul de autonomie locală

1. Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă ale autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu și în interesul populației locale, o parte importantă a treburilor publice.

2. Acest drept se exercită de consilii sau adunări, compuse din membri aleși prin vot liber, secret, egal, direct și universal, care pot dispune de organe executive și deliberative care răspund în fața lor. Această dispoziție nu aduce atingere, în nici un fel, posibilității de a recurge la adunări cetățenești, referendum sau orice altă formă de participare directă a cetățenilor, acolo unde aceasta este permisă de lege.

Articolul 4 – Întinderea autonomiei locale

1. Competențele de bază ale autorităților administrației publice locale sunt prevăzute de Constituție sau de lege. Totuși această dispoziție nu împiedică atribuirea unor competențe autorităților administrației publice locale, în scopuri specifice și în conformitate cu legea.

2. Autorităților administrației publice locale le este recunoscută, în cadrul legii, capacitatea deplină de a-și exercita inițiativa în toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competențelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autorități.

3. Exercițiul responsabilităților publice trebuie, de manieră generală, să revină, de preferință, acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. La atribuirea unei responsabilități

către o altă autoritate trebuie să se țină seama de amploarea și de natura sarcinii, precum și de cerințele de eficiență și economie.

4. Competențele atribuite autorităților administrației publice locale trebuie să fie, în mod normal, depline și exclusive. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională, decât în cazurile prevăzute de lege.

5. În cazul delegării competențelor de către o autoritate centrală sau regională, autoritățile administrației publice locale trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale.

6. Autoritățile administrației publice locale trebuie să fie consultate, pe cât posibil, în timp util și în mod adecvat, în cursul procesului de planificare și de luare a deciziilor pentru toate chestiunile care le privesc în mod direct.

Articolul 7 – Condițiile de exercitare a responsabilităților la nivel local

1. Statutul aleșilor locali trebuie să asigure liberul exercițiu al mandatului lor.

2. Acesta trebuie să permită o compensație financiară adecvată pentru cheltuielile efectuate în legătură cu exercitarea mandatului lor, precum și, dacă este cazul, o compensație adecvată pentru câștigul pierdut sau remunerații pentru munca depusă și o asigurare socială aferentă.

3. Funcțiile și activitățile incompatibile cu mandatul de ales local nu pot fi stabilite decât prin lege sau pe baza principiilor juridice fundamentale.

Articolul 8 – Controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale

1. Orice control administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale nu poate fi exercitat decât în formele și în cazurile prevăzute de Constituție sau de lege.

2. Orice control administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale nu trebuie să privească, în mod normal, decât asigurarea respectării legalității și a principiilor constituționale. Controlul administrativ poate totuși să includă un control de oportunitate, exercitat de către autoritățile ierarhic superioare, în ceea ce privește sarcinile a căror executare este delegată administrației publice locale.

3. Controlul administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale trebuie exercitat cu respectarea unei proporționalități între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care aceasta înțelege să le protejeze.

Generalizând reglementările citate mai sus atestăm că autonomia locală este protejată prin normele constituționale reproduse, fiind inadmisibilă imixtiunea autorităților centrale în treburile locale ale administrației publice locale, inclusiv în partea adoptării planurilor urbanistice zonale, ce se referă la o parte mică și concretă din localitate.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Autonomia locală presupune marja de independență și autoritate acordat autorităților locale în cadrul unei țări sau a unei regiuni. Aceasta implică delegarea puterilor și responsabilităților către administrațiile locale pentru a gestiona afacerile locale într-un mod eficient și flexibil, în conformitate cu nevoile și caracteristicile specifice ale comunităților locale.

Punctual, autonomia locală constă în:

1. **Luarea Deciziilor Locale:** Autoritățile locale au puterea de a lua decizii în privința unor aspecte specifice care țin de interesele locale. Aceste decizii pot include aspecte legate de dezvoltarea urbană, educație, sănătate, infrastructură locală, protecția mediului și altele.
2. **Organizarea și Funcționarea administrației locale:** Autoritățile locale au autonomie în ceea ce privește organizarea și funcționarea guvernului local. Ele pot decide structura administrativă, procesele de luare a deciziilor și modul în care serviciile publice sunt furnizate populației locale.
3. **Administrarea Resurselor Financiare:** Autonomia locală include și gestionarea resurselor financiare la nivel local. Autoritățile locale au puterea de a colecta impozite și taxe locale și de a decide cum să cheltuiască aceste resurse pentru a satisface nevoile comunității.
4. **Elaborarea și Implementarea Politicilor Locale:** Autoritățile locale au competența de a dezvolta și implementa politici care răspund nevoilor specifice ale comunităților lor. Aceste politici pot viza diversitatea culturală, economia locală, protecția mediului și alte aspecte relevante.
5. **Reprezentarea Intereselor Locale:** Autoritățile locale au rolul de a reprezenta interesele locuitorilor lor în fața autorităților centrale și de a contribui la procesul de luare a deciziilor la nivel național sau regional în ceea ce privește problemele care afectează comunitatea lor.

În asemenea mod, ține strict de autonomia locală posibilitatea administrației publice locale de a determina dezvoltarea urbană locală, inclusiv prin aprobarea planurilor urbanistice zonale. Contrar acestor garanții constituționale, prin prevedere legală a cărei neconstituționalitate se invocă, impune autoritatea publică locală să obțină un aviz (inutil) de la autoritatea publică centrală, ceea ce condiționează posibilitatea luării de decizie de către consiliul local.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerința și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Astfel are loc restrângerea drepturilor administrației publice locale, garantate prin Constituție și alte acte internaționale, de a decide modul de dezvoltare a unei părți concrete din această localitate. Or, norma a cărei neconstituționalitate se invocă este aplicabilă, la moment, și satelor, fiind evidentă lipsa oricărei posibilități ca un minister - organ central de specialitate, să autorizeze modul de dezvoltare a unor teritorii distincte din sate, orașe sau chiar municipii!

Activitatea de urbanism trebuie să se desfășoare cu respectarea autonomiei locale, pe baza principiului parteneriatului, transparenței, descentralizării serviciilor publice, participării populației în procesul de luare a deciziilor, precum și al dezvoltării durabile, conform cărora deciziile generației prezente trebuie să asigure dezvoltarea, fără a compromite dreptul generațiilor viitoare la existență și dezvoltare proprie.

Principiul autonomiei locale presupune concertarea tuturor actorilor participanți la efectuarea actului de urbanism – servicii publice descentralizate, aleși locali, proprietari de terenuri, constructori etc. în vederea realizării exigențelor legale în materie. Autonomia locală reprezintă dreptul și capacitatea efectivă a autorităților publice locale de a reglementa și gestiona, în condițiile legii, sub propria lor responsabilitate și în interesul populației locale, o parte importantă din treburile publice. Autonomia decizională rezidă în dreptul autorităților publice locale de a adopta liber decizii, în condițiile legii, fără intervenții din partea altor autorități publice, în scopul realizării intereselor sale.

Art. 4 din Carta Europeană a Autonomiei Locale consacră că, exercițiul responsabilităților publice trebuie, de manieră generală, să revină, de preferință, acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. La atribuirea unei responsabilități către o altă autoritate trebuie să se țină seama de amploarea și de natura sarcinii, precum și de cerințele de eficiență și economie. Competențele atribuite autorităților administrației publice locale trebuie să fie, în mod normal, depline și exclusive. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională, decât în cazurile prevăzute de lege. În cazul delegării competențelor de către o autoritate centrală sau regională, autoritățile administrației publice locale trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale.

Controlul administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale trebuie exercitat cu respectarea unei proporționalități între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care aceasta înțelege să le protejeze.

Cu precădere inocularea tezei precum că avizul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale reprezintă actul crucial și determinant care permite aprobarea Planurilor Urbanistice Zonale este criticabilă și nu rezistă principiului autonomiei locale.

Noi nu negăm locul și rolul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în domeniul amenajărilor arhitectural-urbanistice, totuși o intervenție a acestui organ central de specialitate ar fi plauzibilă și de impact major în contextul aprobării/avizării unor Planuri de Amenajare a Teritoriului Național sau Planuri Regionale, fie Teritoriale. Interacțiunea între autoritățile publice locale și cele centrale trebuie să rezide în colaborare dar în același timp nu trebuie admise imixțiuni indezirabile în sferile funcționale specifice fiecăruia. În acest caz, poate apărea divergențe între stabilirea ponderii poziției autorităților respective în segmentul vizat, crearea

unui mecanism de control asupra autorităților locale autonome prin definiție, generarea unor blocaje în calea aprobării Planurilor Urbanistice Zonale din circumscripția unităților administrativ-teritoriale.

În segmentul dat, sunt elocvente concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului care a menționat că, obiectul și scopul art. 18 din Convenție îl constituie interzicerea abuzului de putere [Merabishvili împotriva Georgiei (MC), 2017, pct. 303 și 306; Ilgar Mammadov împotriva Azerbaidjanului (procedură privind neîndeplinirea obligațiilor) (MC), 2019, pct. 189]. În conformitate cu Travaux préparatoires [Lucrările pregătitoare] ale Convenției, aceasta prezintă o „aplicare a teoriei aplicării greșite a puterii” [CDH (75) 11, pag. 8].

Acesta protejează împotriva reprimării de către stat a drepturilor și libertăților enunțate în Convenție „prin măsuri minore care, deși sunt aplicate sub pretextul organizării exercitării acestor libertăți pe teritoriul său, sau al protejării literelii legii, au efectul opus” (ibidem, pag. 3).

Sușinerile privind existența unor motive necorespunzătoare sau scopuri ascunse aflate la baza restrângerilor aplicate drepturilor enunțate în Convenție sunt formulate uneori și examinate în temeiul normelor materiale ale Convenției. Cu titlu exemplificativ cauzele, Organizația Macedoneană Unită Ilinden – PIRIN și alții împotriva Bulgariei (nr. 2), Jordan împotriva Regatului Unit, Bączkowski și alții împotriva Poloniei, Merabishvili împotriva Georgiei.

În cauza Pialopoulos împotriva Greciei, Curtea a considerat că situația de care se plâng reclamantul trebuie să fie tratată în temeiul articolului 1 primul paragraf prima teză, deoarece măsurile atacate au restrâns fără îndoială dreptul reclamantului de a-și folosi bunurile. Curtea constată că nu a fost realizat un echilibru rezonabil între interesul public și cerințele de protecție a drepturilor fundamentale ale reclamantului. În consecință, a existat o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că dificultățile în adoptarea unui cadru juridic cuprinzător în domeniul urbanismului constituie o parte a procesului de tranziție de la ordinea juridică socialistă și de la regimul de proprietate al acestuia la un regim compatibil cu statul de drept și cu economia de piață, proces care, prin însăși natura lucrurilor, se confruntă cu dificultăți. Cu toate acestea, aceste dificultăți și importanța responsabilităților pe care le au legiuitorii care trebuie să se ocupe de toate aspectele complexe implicate într-o astfel de tranziție nu scutesc statele membre de obligațiile care decurg din Convenție sau din protocoalele la aceasta (Schirmer împotriva Poloniei, pct. 38; Skibiński împotriva Poloniei, pct. 96).

Eventuala blocare a procesului de elaborare a PUZ-urilor exclusiv în temeiul avizului organului central de specialitate constituie un formalism excesiv (Pérez de Rada Cavanilles împotriva Spaniei) care realmente poate priva orice persoană interesată să implementeze proiectele imobiliare a căruia conduită este ghidată de consiliile locale care, prin definiție, acordă prioritate intereselor superioare ale comunității/colectivității, inclusiv în detrimentul interesului privat.

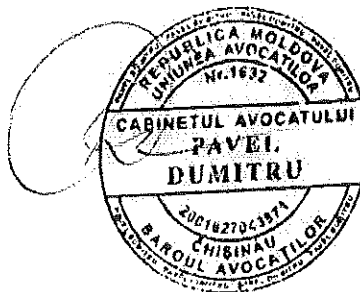
F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Nu este cazul.

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Dumitru Pavel, avocat

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

18 decembrie 2023

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

În componența:

Președintele ședinței, judecător Angela Catană

Grefier Nicolae Leuca

Cu participarea: avocatului Dumitru Pavel, care acționează în interesele persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, Țurcan Ilie, precum și a agentului constatator din cadrul Centrului Național Anticorupție, Anton Sochirca,

În lipsa: persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, Țurcan Ilie

Examinând în ședință de judecată publică, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Dumitru Pavel, în cadrul examinării cauzei contravenționale privind învinuirea lui Țurcan Ilie, în comiterea contravenției prevăzute de art.313 Cod contravențional,

CONSTATĂ:

1. În procedura judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) se află spre examinare, cauza contravențională privind învinuirea lui Țurcan Ilie, în comiterea contravenției prevăzute de art.313 Cod contravențional,
2. În cadrul examinării cauzei, avocatul Dumitru Pavel, a înaintat sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*emit avizele generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*” din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17.05.1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului.
3. În cadrul ședinței de judecată, agentul constatator din cadrul Centrului Național Anticorupție, Anton Sochirca, a declarat că, dacă cererea conține cele patru elemente ce întrunesc nemijlocit sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată, urmează să se expună prin încheiere motivată.
4. Persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, Țurcan Ilie, fiind înștiințat legal despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată, nu s-a prezentat, motiv din care, în temeiul art.455 alin.(3) din Codul contravențional, instanța de judecată, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.
5. Audiind opiniile participanților prezenți la proces, studiind materialele cauzei, analizând solicitarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră că cererea urmează a fi admisă din următoarele considerente.
6. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

- 14
7. Instanța de judecată reține că hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.
 8. În context se reține că, conform pct.82 al Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.
 9. Astfel în baza pct.83 al Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 prevede că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.
 10. Or, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rîndul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.
 11. Potrivit pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și lit.g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.
 12. Verificînd dacă obiectul excepției de neconstituționalitate intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, dacă excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu, dacă prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și dacă nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate, în continuare, instanța menționează că pînă în prezent o hotărâre a Curții Constituționale privind examinarea constituționalității a sintagmei „*emit avizele generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*” din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17.05.1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, nu există.

- 15
13. Urmează să reținem faptul că, procesul-verbal nr.17 din 28.02.2023, face trimiterea la prevederile Legii nr.835 din 17.05.1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului cât și a anexei parte integrantă a Legii nr.835 din 17.05.1996, obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, este o normă a unui act legislativ, respectiv, circumstanțele în speță denotă întrunirea cerinței pct.3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, prin urmare demersul privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și verificarea constituționalității sintagmei „*emit avizele generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*” din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17.05.1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, urmează a fi admisă.
 14. Prin urmare, constatând că orice instanță de judecată este chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale, instanța admite sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.
 15. În conformitate cu prevederile pct.3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, instanța,-

DISPUNE:

Se admite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Dumitru Pavel, a sintagmei „*emit avizele generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*” din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17.05.1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității sintagmei „*emit avizele generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*” din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17.05.1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Angela Catană